

[Aage Frandsen.]

re, hvor vi bl.a. skal diskutere SF's forslag om arbejdspladsdemokrati; dér får vi mulighed for at se, om det bare er snak fra VKR-partierne, eller om man mener det alvorligt, når man taler om indflydelse for lønmodtagerne i de enkelte virksomheder på deres helt nære forhold.

Jeg vil i mit indlæg her koncentrere mig om de punkter, hvor vi er enige med regeringen, og om de punkter, hvor vi er uenige. Det vil efter min mening fremme mulighederne for at få klare skillelinjer, at man simpelt hen stiller op, hvor vi kan mødes med regeringen, og hvor der i øjeblikket er klare modsætninger.

Det første, vi kan sige vi er enige med regeringen om, er, at der nu må ske en ændring af de nuværende forhold på den måde, at lønmodtagerne får andel i den værdiforøgelse eller kapitalforøgelse, som finder sted i virksomhederne. I øjeblikket er det sådan, at den merværdi, der skabes i virksomhederne, stort set tilfalder kapitalejerne, til trods for at det er lønmodtagerne, der har forårsaget denne merværdi. Vi er enige med regeringen om, at dette forhold skal ændres.

Det andet, vi er enige med regeringen om, er, at den lønmodtagerkapital, som på denne måde fremkommer, skal ejes og forvaltes kollektivt af lønmodtagerne via en lønmodtagerfond, og at denne lønmodtagerkapital, når den placeres i virksomhederne, skal forvaltes af lønmodtagerne i de pågældende virksomheder. Det er helt afgørende, at den lønmodtagerkapital, der bliver placeret i virksomhederne, ikke har nogen forbindelse med den centrale fond, efter at den er placeret.

Det tredje punkt, vi kan sige vi er enige med regeringen i, er, at man skal placere nogle midler automatisk i virksomhederne. Der var i hr. Erik Andersen (Fr.borg amt)s indlæg en antydning af, at regeringen eventuelt ville gå bort fra dette synspunkt, men vi lægger vægt på, at man for en række virksomheders vedkommende kan være sikker på, at en stor del — vi er ikke helt enige med det, der står i regeringsforslaget, men i princippet er vi enige — af det, der bliver indbetalt, automatisk bliver stående i virksomheden. Når virksomhederne ved det, betyder det også, at det er ikke noget, som går ind i omkostningerne. Det betyder også,

at det modargument, som en gang imellem har været fremført, at det vil medføre prisforhøjelser eller løntilbageholdenhed, falder bort, for der er i virkeligheden kun tale om, at man overfører aktiver i virksomhederne fra kapitalejerne til lønmodtagerne.

Det fjerde punkt, hvor vi kan sige at vi er enige med regeringen, er i spørgsmålet, om virksomhederne er pligtige til at modtage kapitalen. Her var der desværre en åbning igen fra hr. Erik Andersen (Fr.borg amt), som forsøgsvis var inde på, at man ikke skulle have en tvungen placering. Det mener vi er helt afgørende. Virksomhederne må være tvunget til at modtage den kapital, simpelt hen fordi det er den eneste måde, hvorpå man kan være sikker på, at lønmodtagerne får indflydelse i virksomhederne. Vi kan godt tænke os muligheden af, at man fra kapitalejernes side ikke vil modtage kapital for ikke at give den form for medindflydelse, som trods alt ligger i muligheden af, at lønmodtagerkapitalen øges langsomt, og derfor er det efter vores opfattelse meget afgørende, at der er pligt fra virksomhedernes side til at modtage lønmodtagerkapitalen.

Det femte punkt, hvor vi er enige med regeringen, er i spørgsmål om den centrale fond. Vi er ikke enige om, hvordan fonden skal styres, men også vi mener, det er nødvendigt at have en eller anden central fond, som giver mulighed for, at lønmodtagerkapitalen bliver placeret hensigtsmæssigt. Det vil der være tale om f.eks. i forbindelse med egnsudviklingsstøtte, som vi mener bør bortfalde ved etablering af en lønmodtagerfond, fordi en lønmodtagerfond bl.a. skal bruges til at udvikle svagt udviklede områder. Vi mener, det er afgørende i forbindelse med placering af lønmodtagerkapitalens midler, at man sikrer, at det ikke bliver efter de gamle principper, som vi kender fra bankernes placering af midler; det må ske efter andre principper, efter hvad vi kan kalde et samfundsrentabilitetshensyn, som bl.a. må omfatte spørgsmålet om at sikre beskæftigelsen, spørgsmålet om miljøet i virksomhederne, spørgsmålet om arbejdsforholdene i virksomhederne og spørgsmålet om, at det, der produceres, er noget, som vi mener er samfundsgavnligt, og selvfølgelig også noget, som kan afsættes.

Det er de fem punkter, hvor jeg kan sige